

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΤΩΝ ΣΤΟ ΚΑΛΕΣΜΑ ΤΟΥ ΕΚΕΒΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Αθήνα, Ιούλιος 2010

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στις σημερινές συνθήκες, ο χώρος του βιβλίου δέχεται έντονες πιέσεις όπως και όλοι οι άλλοι. Στην αγορά του βιβλίου, το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η **πτώση των πωλήσεων** (που ωστόσο συχνά διογκώνεται και προβάλλεται ως πρόσχημα, βλ. παρακάτω) και η **μείωση της ρευστότητας** στις συναλλαγές μεταξύ εκδοτών και βιβλιοπωλών. Στο εσωτερικό του κλάδου, από την άλλη, τείνουν να καθιερωθούν φαινόμενα όπως οι **μειώσεις αμοιβών**, οι **περικοπές θέσεων**, οι **απολύσεις**, η **χρεοκοπία εταιρειών**, οι **χρονίζουσες οφειλές προς επαγγελματίες ή εργαζόμενους** κ.λπ. – και εδώ ακριβώς προβάλλεται συχνά ως **πρόσχημα** η «κρίση στην αγορά», η οποία όμως είναι σε μεγάλο βαθμό απόρροια δομικών και εντεινόμενων προβλημάτων στο εσωτερικό του κλάδου και όχι βέβαια η πηγή των δεινών.

Το ΕΚΕΒΙ δυστυχώς όχι μόνο δεν έμεινε ανεπηρέαστο από αυτές τις συνθήκες, αλλά τις βίωσε με σκληρό τρόπο, όταν δέχτηκε πρόσφατα τη μείωση του προϋπολογισμού του από το υπουργείο και προχώρησε ως αντίδραση στην απόλυση εργαζομένων του και στην αναστολή της επιχορήγησης του ΕΚΕΜΕΛ. Έτσι, όμως, εφάρμοσε ακριβώς τα ίδια μέτρα που προωθούνται στον ευρύτερο τομέα της αγοράς από τις επιχειρήσεις και θυσιάζουν τελικά τους εργαζόμενους αλλά και το ίδιο το αίτημα της ποιότητας των βιβλίων, προκειμένου να διασωθούν τα χτεσινά, σημερινά ή μελλοντικά κέρδη των επιχειρήσεων.

Θεωρούμε ότι η στάση του ΕΚΕΒΙ θα πρέπει να είναι ριζικά αντίθετη σε πρακτικές απολύσεων και λουκέτων. Ως κρατικός φορέας, το ΕΚΕΒΙ οφείλει να προστατεύσει και τους εργαζόμενους σε αυτό και τους φορείς που εξαρτώνται από αυτό, προτείνοντας και προωθώντας πολιτικές περιφρούρησης του χώρου του βιβλίου, μεριμνώντας με τη διοργάνωση κεντρικών δράσεων τόσο για τους ανθρώπους που ζουν και δουλεύουν στον κλάδο όσο και για την ποιότητα του προϊόντος «βιβλίο», στέλνοντας παράλληλα το μήνυμα στην αγορά ότι η απάντηση στην κρίση δεν μπορεί να εμπεριέχει τη «θυσία» του κόσμου της εργασίας.

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΚΕΒΙ

Στις σημερινές συνθήκες, πολύ περισσότερο από ποτέ, είναι αναγκαία η ύπαρξη ρύθμισης, παρέμβασης και στήριξης από πλευράς πολιτείας στο χώρο του βιβλίου. Μέχρι σήμερα, όμως, το ΕΚΕΒΙ επικεντρώνει τις προσπάθειές του σχεδόν αποκλειστικά στο επίπεδο του βιβλίου ως **προϊόντος**, το οποίο πρέπει να αναβαθμιστεί και να προωθηθεί με εκθέσεις βιβλίου, λέσχες ανάγνωσης, προγράμματα ψηφιοποίησης κ.λπ. Η μέριμνα αυτή πρέπει φυσικά να υπάρχει, αποτελεί όμως τον έναν από τους άξονες παρέμβασης που θα πρέπει να χαραχτούν. Αυτό που λείπει, απολύτως θα λέγαμε, είναι η ρύθμιση και παρέμβαση της πολιτείας στο **εσωτερικό** του χώρου του βιβλίου, στο επίπεδο δηλαδή της **παραγωγής** του ως προϊόντος – με άλλα λόγια, στις συνθήκες δουλειάς των επαγγελματιών του βιβλίου, στις αμοιβές των εργαζομένων, στη διασφάλιση της ποιότητας των βιβλίων που εκδίδονται, στην αντιμετώπιση των πιέσεων της αγοράς κ.λπ.

Το ΕΚΕΒΙ μπορεί να παίξει το ρόλο που του αναλογεί σε αυτό το επίπεδο, ακόμα και στο σημερινό ασφυκτικό οικονομικά πλαίσιο, αναλαμβάνοντας πρωτοβουλίες για καίριες θεσμικές-ρυθμιστικές παρεμβάσεις στα ανοιχτά ζητήματα του κλάδου. Με αυτή την έννοια, έχει σημασία να επεκταθεί η παρούσα διαβούλευση με τους επαγγελματίες του χώρου (θέτοντας ως στόχο να καταγραφούν ιδέες, προτάσεις και προβληματισμοί), ώστε να αποκτήσει χαρακτηριστικά ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ των φορέων του βιβλίου: ενός διαλόγου με σαφή και συμφωνημένη θεματολογία (βάσει των ζητημάτων που έχουν καταγραφεί στη διαβούλευση), με **κανόνες, διαφάνεια και διαδικασίες δημιουργίας συνθέσεων και λήψης αποφάσεων**. Μια πρωτοβουλία του ΕΚΕΒΙ για τη δημιουργία ενός μόνιμου πλαισίου διαλόγου θα μπορούσε να παίξει καταλυτικό ρόλο, κινητοποιώντας νέες δυνάμεις, διευκολύνοντας την επικοινωνία μεταξύ των επιμέρους φορέων του κλάδου και προωθώντας μια συνολική αντιμετώπιση της πολιτικής για το βιβλίο

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου διαλόγου, ή εκτός αυτού, η πολιτεία, και άρα το ΕΚΕΒΙ, θα πρέπει να επιδιώξουν να αντιμετωπίσουν μια σειρά ζητήματα που σήμερα υποβαθμίζουν τις συνθήκες εργασίας στον κλάδο και κατά συνέπεια την ποιότητα των ίδιων των βιβλίων. Ενδεικτικά, αναφέρουμε τα εξής:

- **Χαρτογράφηση των επαγγελματιών και εργαζομένων του χώρου**, όχι μόνο των εταιρειών (η οποία είναι επίσης απαραίτητη και ανεπαρκής μέχρι στιγμής):

μεταφραστών, επιμελητών-διορθωτών (με τη διαρκή ανανέωση της βάσης δεδομένων για τους μεταφραστές και τη δημιουργία μιας βάσης δεδομένων για επιμελητές-διορθωτές).

- **Προαγωγή των «αφανών» επαγγελματιών του χώρου** (μετάφρασης, επιμέλειας-διόρθωσης κ.ά.) και προβολή της σημασίας τους για την ποιότητα των βιβλίων. Μια τέτοια κίνηση αποκτά ιδιαίτερη σημασία σήμερα, καθώς η κρίση χρησιμεύει ως άλλοθι για την επιβολή περαιτέρω μειώσεων στις ήδη χαμηλές αμοιβές τους, ναρκοθετώντας μακροπρόθεσμα τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της αγοράς του βιβλίου.
- **Εστίαση των ερευνών του ΕΚΕΒΙ και στο εσωτερικό του κλάδου**, όχι μόνο στην αγορά του βιβλίου. Στο πλαίσιο αυτό μπορούν να ενταχθούν και ειδικές συγκριτικές μελέτες για τις συνθήκες εργασίας, τις ασφαλιστικές ρυθμίσεις, τις αμοιβές κ.λπ. σε διεθνές επίπεδο, καθώς και ο τρόπος που επηρεάζουν την ποιότητα του βιβλίου και συνδέονται με την τελική τιμή του.
- **Ανάληψη πρωτοβουλιών για την αναγνώριση και ρύθμιση εκκρεμών εργασιακών / επαγγελματικών ζητημάτων** (π.χ. απουσία συμβολαίων για ελεύθερους επαγγελματίες επιμελητές-διορθωτές –θέμα αρχής, στο οποίο είναι αυτονόητο ότι καλείται να επέμβει ένας κρατικός φορέας–, ασφαλιστικά και φορολογικά ζητήματα, καταβολή των νόμιμων πνευματικών δικαιωμάτων στους μεταφραστές κ.λπ.).
- **Διασφάλιση της πνευματικής ιδιοκτησίας των μεταφραστών** (μέσω π.χ. της αναθεώρησης του σχεδόν ανεξέλεγκτου σήμερα καθεστώτος χορήγησης ISBN από την Εθνική Βιβλιοθήκη, ώστε να μετατραπεί σε δικλείδα ασφαλείας για την αποτροπή των κλοπών πνευματικής ιδιοκτησίας).
- **Χάραξη μιας πρόσφορης πολιτικής επιχορηγήσεων για την έκδοση βιβλίων** (τομέας στον οποίο η Ελλάδα απέχει έτη φωτός από άλλες ευρωπαϊκές χώρες), με στόχο την προαγωγή της ποιότητας του βιβλίου, την τόνωση της αγοράς και την ενίσχυση των επαγγελματιών του χώρου.
- **Αξιοποίηση κάθε χρηματοδοτικού πλαισίου που προκύπτει** (π.χ. προγράμματα για την ψηφιοποίηση) μετά από συμφωνία με τους φορείς και με τρόπο που θα διασφαλίζει ότι τα κονδύλια δεν θα καταλήγουν στα χέρια κάποιων εταιρειών του κλάδου που λειτουργούν ουσιαστικά ως μεσάζοντες, αλλά θα αξιοποιούνται πραγματικά **για την αναβάθμιση των υποδομών και την αξιοπρεπή αμοιβή των επαγγελματιών και των εργαζομένων.**

ΝΑ ΞΕΦΥΓΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΑ ΔΟΓΜΑΤΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΚΡΑΤΟΥΝ ΚΑΘΗΛΩΜΕΝΟΥΣ

Ο Σύλλογος Μεταφραστών Επιμελητών Διορθωτών μέσα από τη δράση, τις διεκδικήσεις, τις επεξεργασίες διαφόρων ζητημάτων και τις εκδηλώσεις του επιδιώκει να αναδείξει αθέατες πλευρές του χώρου του βιβλίου, να καταδείξει ότι η ποιοτική και οικονομική ανάπτυξη του κλάδου δεν μπορεί να γίνει σε βάρος των εργαζομένων και να συμβάλει στην επίλυση των προβλημάτων του χώρου.

Αναγνωρίζουμε ότι πολλά από αυτά που περιγράφουμε, και ιδίως η φιλοσοφία τους, έρχονται σε αντίθεση με τα κυρίαρχα σήμερα δόγματα που θέλουν την πολιτεία –την οργανωμένη συλλογική έκφραση των πολιτών– να στέκεται αμέτοχη απέναντι στις εξελίξεις, αφήνοντας το πεδίο των πρωτοβουλιών στις δυνάμεις της αγοράς, δηλαδή σε έναν μόνο από τους παράγοντες που την αποτελούν. Αυτή όμως είναι η αντίληψη που δημιούργησε και έφερε στο προσκήνιο την παρούσα κρίση, στην Ελλάδα και διεθνώς.

Έχει έρθει η ώρα λοιπόν να ξεφύγουμε από προκαταλήψεις και δόγματα του παρελθόντος, που αναγορεύουν την πάση θυσία κερδοφορία μοναδικό σκοπό και το κόστος της εργασίας εχθρό, και να οικοδομήσουμε νέα, σύγχρονα πλαίσια δημοκρατικού διαλόγου, διαπραγματεύσεων και αποφάσεων (χωρίς τις παθογένειες του παρελθόντος), που θα αποβλέπουν στην κοινωνική ευημερία και ανάπτυξη με ισότιμο και δίκαιο τρόπο. Η ανάληψη από το ΕΚΕΒΙ ανάλογων πρωτοβουλιών θα είναι πολύτιμη και μακροπρόθεσμα εξαιρετικά προωθητική για το σύνολο του κλάδου. Άλλωστε, κάθε αναγνώστης χαιρέται όταν μαθαίνει ότι το βιβλίο που κρατά στα χέρια του δεν το έχει «ξεπετάξει» κάποιος, αλλά έχουν δουλέψει γι' αυτό άνθρωποι με μεράκι, οι οποίοι αγαπούν τη δουλειά τους, ενδιαφέρονται για την ποιότητά της και αμείβονται ικανοποιητικά γι' αυτή.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΤΩΝ

Μαυρικήου 8, Νεάπολη, Αθήνα ΤΘ 21028, 11410
syl.smed@gmail.com | <http://sylogosmed.blogspot.com>